

ประโยค ป.ธ. ๓
 สัมพันธ์ไทย
 สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖

ตสฺส (อปุตตกเสฏฺฐิโน) กิร กาลกิริยํ สุตฺวา ราชา ปเสนทิโกสโล
 อปุตตกํ สาปเตยฺยํ กสฺส ปาปฺณาตีติ ปุจฺฉิตฺวา รณฺโณติ สุตฺวา สตฺตฺหิ
 ทิวเสหิ ตสฺส เกหโต ฌนํ ราชกฺลํ อภิหฺราเปตฺวา สตฺถุ สนฺตํ อูปลงฺกมิตฺวา
 หนฺนท กุโธ นฺน ตฺวํ มหाराช อากจฺฉสิ ทิวาทิวสุสฺสาติ วุตฺเต อิท ฆนฺเต
 สาวตฺถิยํ เสฏฺฐิ คหปติ กาลกโต ตมฺหํ อปุตตกํ สาปเตยฺยํ ราชนฺเตปฺริ
 อภิหฺริตฺวา อากจฺฉามิตี อาห ๑ สพฺพํ สุตฺเต อากตฺนเยเนว เวทิตพฺพํ ๑
 โส กิร สุวณฺณปาฎิยา นานคฺครสโกชเน อูปนีเต เอรูปํ นาม มนุสฺสา
 ภูชฺชนฺติ กิ ตุมฺเห มยา สทฺธิ อิมสฺมี เกเห เกลึ กโรธาติ โภชเน อูปฏฺฐิต
 เลขทฺทณฺฑาทิหิ ปหฺริตฺวา ปลาเปตฺวา อิทํ มนุสฺसानํ โภชนฺติ กาณาชกํ
 พิลงฺกทฺตฺติยํ ภูชฺชนฺติ วตฺถยานจฺฉตฺเตสุปี มนาเปสฺสุ อูปฏฺฐาปีเตสฺสุ มนุสฺเส
 เลขทฺทณฺฑาทิหิ ปหฺรฺนโต ปลาเปตฺวา สาณานิ ธารฺติ ชฺชชฺรฺรธเกน ยาติ
 ปณฺณจฺฉตฺเตน ธาริยมาเนนาติ เอรํ รณฺธา อาโรจฺเต สตฺถา ตสฺส ปุพฺพกมฺมํ
 กเถสิ ๑

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

สัมพันธไทย

กิริ สัพพ อนุสฺสวณฺตฺต ราชฯ สยกคฺคตฯ ใน อาห ๑ อาขุยาตบท กคฺคตฺวจาก ทสฺส วิเสสน ของ อปฺปคฺคตเสฏฺฐจฺฉโน ๑ ภาวาทิสมฺพนฺธ (หรือ สามีสมฺพนฺธ) ใน กาลกิริย ๑ อวคฺคตกมฺม ใน สุตฺวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปุจฺฉิตฺวา ปเสนทโกสโล สลฺยฉาวิเสสน ของ ราชฯ

“อปฺปคฺคตํ วิเสสน ของ สาลฺเปเตยฺย ๑ สยกคฺคตฯ ใน ปาปฺปณฺดาติ ๑ อาขุยาตบท กคฺคตฺวจาก กสฺส สมฺปทาน ใน ปาปฺปณฺดาติ อิติ สัพพ อาการ ใน ปุจฺฉิตฺวา

“(ตํ กิํดี อปฺปคฺคตํ กิํดี) วิเสสน ของ สาลฺเปเตยฺย ๑ สยกคฺคตฯ ใน ปาปฺปณฺดาติ ๑ อาขุยาตบท กคฺคตฺวจาก รัลโย สมฺปทาน ใน ปาปฺปณฺดาติ อิติ สัพพ อาการ ใน สุตฺวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน อภิหฺราเปตฺวา สคฺคตฺหิ วิเสสน ของ ทิวเสหิ ๑ คตฺติยาวิเสสน ใน อภิหฺราเปตฺวา ทสฺส วิเสสน ของ อปฺปคฺคตเสฏฺฐจฺฉโน ๑ สามีสมฺพนฺธ ใน เกหโต ๑ อปาทาน ใน อภิหฺราเปตฺวา ๓ อวคฺคตกมฺม ใน อภิหฺราเปตฺวา ราชกฺคฺล สมฺปาปฺปณฺธิกมฺม ใน อภิหฺราเปตฺวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน อุปสฺงกมิตฺวา สคฺคฺจ สามีสมฺพนฺธ ใน สนฺตฺก ๑ สมฺปาปฺปณฺธิกมฺม ใน อุปสฺงกมิตฺวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน อาห

“มหฺราษ อาลปฺน หนฺท สัพพ อูยโยชนฺตฺต ตฺว สยกคฺคตฯ ใน อากจฺฉลฺสิ ๑ อาขุยาตบท กคฺคตฺวจาก กุโต วิเสสน ของ จานโต ๑ อปาทาน ใน อากจฺฉลฺสิ นุ สัพพ ปุจฺฉนฺตฺต ทิวาทิวสฺส* สมฺปทาน (หรือ กาลสคฺคตฺมิ) ใน อากจฺฉลฺสิ (หรือสัมพันธแยกว่า ทิวา กาลสคฺคตฺมิ ใน อากจฺฉลฺสิ

* ทิวาทิวสฺส (อ.) - แต่ย้งวัน, ทั้งย้งวัน ๑ อยู่, เวลากลางวัน, เวลาเที่ยงวัน (บางแห่ง พิมพ์แยกเป็น “ทิวา ทิวสฺส”) มีความเห็นเป็น ๒ นัย คือ เป็นนินฺบาต (กาลสคฺคตฺมิ) และเป็นนาม ในอรรถกถาหลายแห่งแก้ไว้ว่า ทิวาทิวสฺสาคิ ทิวสฺสฺส ทิวา, มชฺชนฺตฺกสมฺเมติ อคฺคฺโถ (สารคฺคตฺปกาสินี ๑ หน้าที่ ๒๑๓) ๑ “ทิวาทิวสฺสาคิ ทิวสฺสฺส ทิวา ๑ มชฺชนฺตฺกเถเก กาลเถติ อคฺคฺโถ (ปรมคฺคตฺทีปนี หน้า ๒๑๖) ๑ “ทิวา ทิวสฺสาคิ ทิวสฺสฺสาคิ ทิวา มชฺชนฺตฺกเถเก กาลเถติ อคฺคฺโถ (ปรมคฺคตฺทีปนี หน้า ๖๔๗) ๑

ทิวาส สามีสมุพนุช ใน ทิวา) อิติ ศัพท์ สรุปล ใน วงเน ๆ ลกขณ ใน
 วุตเต สตุถารา อนภิตกตตุตา ใน วุตเต ๆ ลกขณกิริยา

“ภนเต อาลปน เสฏฐี สยกตุตา ใน โหติ ๆ อาขุยาตบถ กตตุวาจก
 อิธ วิเสสน ของ สาวตถิย ๆ วิสยาธาร ใน เสฏฐี กหปติ วิเสสน ของ
 เสฏฐี* กาลกโต วิกตีกตตุตา ใน โหติ,

อหิ สยกตุตา ใน อากจณามิ ๆ อาขุยาตบถ กตตุวาจก ตั กัตติ
 อปุตตกั กัตติ วิเสสน ของ สัปเตยยั ๆ อวุตตกมม ใน อภิหริตวา ราชนุเตปรี
 สมุปาปุนิยกมม ใน อภิหริตวา ๆ ปุพพกาลกิริยา ใน อากจณามิ อิติ ศัพท์
 อาการ ใน อาห ๆ

สพพิ วิเสสน ของ วตุถ ๆ วุตตกมม ใน เวทิตพพิ ปณฺทิตเน
 อนภิตกตตุตา ใน เวทิตพพิ ๆ กิตบถ กมฺมวาก สุตเต อาธาร ใน อากต--
 อากตเนยเน ตติยาวิเสสน ใน เวทิตพพิ เอว ศัพท์ อวธารณ เข้ากับ
 อากตเนยเน ๆ

สตุถา สยกตุตา ใน กเถสิ ๆ อาขุยาตบถ กตตุวาจก “กิริ ศัพท์
 อนุสฺสวนตุถ โส วิเสสน ของ เสฏฐี ๆ สยกตุตา ใน ภุญชติ ชาเรติ และ
 ยาติ** กิริยาสามบถ อาขุยาตบถ กตตุวาจก นานคฺครสโกชเน ลกขณ ใน
 อุปนีเต ชเนหิ อนภิตกตตุตา ใน อุปนีเต ๆ ลกขณกิริยา สุวณฺณปาฎิยา
 กรณ ใน อุปนีเต

‘มนุสฺสา สยกตุตา ใน ภุญชนติ ๆ อาขุยาตบถ กตตุวาจก เอวรูป
 วิเสสน ของ โภชนั ๆ อวุตตกมม ใน ภุญชนติ นาม ศัพท์ สลฺลาโชตก
 เข้ากับ เอวรูป, ตุมฺเห สยกตุตา ใน กโรธ ๆ อาขุยาตบถ กตตุวาจก ก็ ศัพท์
 ปุจฺจนตุถ มยา สหตุถตติยา ใน สทฺธิ ๆ ศัพท์ กิริยาสมวาย เข้ากับ กโรธ
 อิมสฺมี วิเสสน ของ เกเห ๆ วิสยาธาร ใน กโรธ เกถิ อวุตตกมม ใน กโรธ
 อิติ ศัพท์ อาการ ใน วตุวา ๆ ปุพพกาลกิริยา ใน ปหริตวา

* อาจารย์บางท่าน สัมพันธ์ เสฏฐี เป็น วิเสสน ของ กหปติ ๆ เป็นประธาน

** จะขึ้นประธานที่ละประโยคก็ได้

